

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 kwietnia 2016 roku powód AGIO Wierzytelności P. N. Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwani D. J., K. J. i T. J. mają solidarnie zapłacić z weksla na jego rzecz kwotę 20.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 stycznia 2016 roku oraz koszty postępowania w kwocie 3.867 złotych.

W dniu 29 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu w sprawie o sygnaturze akt I Nc 722/16 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym zgodnie z żądaniem pozwu.

W dniu 9 września 2016 roku pozwani wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, w których zaskarżyli nakaz zapłaty w całości, wnieśli o jego uchylenie, a nadto w wstrzymanie wykonalności nakazu zapłaty oraz zwolnienie ich od kosztów sądowych. W uzasadnieniu zarzutów pozwani podnieśli m.in. zarzut wystawienia weksla przez podmiot do tego nieuprawniony, niezgodnie z deklaracją wekslową.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Łowiczu w dniu 29 czerwca 2016 roku w sprawie o sygnaturze akt I Nc 722/16 i oddalił powództwo oraz zasądził od powoda AGIO Wierzytelności P. N. Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. na rzecz pozwanych D. J., K. J. i T. J. solidarnie kwotę 4.817 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie oparte zostało na następujących ustaleniach stanu faktycznego :

W dniu 23 czerwca 2009 roku pozwani D. J. i K. J. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarli z (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę kredytu inwestycyjnego numer (...) na kwotę 160.000 złotych. Kredyt miał być płatny w ratach kwartalnych po 8.400 złotych każda do dnia 28 maja 2014 roku. Pozwani podpisali oświadczenia o podaniu się egzekucji do kwoty po 240.000 złotych.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu pozwani K. i D. J. złożyli do dyspozycji kredytodawcy weksel własny in blanco, który (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. miała prawo wypełnić w każdym czasie na sumę odpowiadającą kwocie wykorzystanego, a nie spłaconego przez pozwaną kredytu w terminie całości lub części kredytu wraz z odsetkami, odsetkami za opóźnienie, prowizją i innymi należnościami Banku z tytułu kredytu, w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty zobowiązań z tytułu kredytu oraz we wszystkich tych przypadkach, w których służy bankowi prawo ściągnięcia swoich wierzytelności przed nadejściem terminu płatności. Bank miał prawo opatrzyć weksel terminem płatności według własnego uznania. Weksel miał być płatny w (...) S.A. Oddział 1 w Ł.. O terminie płatności pozwani mieli być poinformowani listem poleconym za zwrotnym powiadczmem odbioru wezwania pod wskazanym przez siebie adresem. Poręczycielem zobowiązania był T. J..

Powód wypełnił weksel własny na zlecenie (...) S.A. wpisując, że ma być on płatny bez protestu w dniu 6 stycznia 2016 roku w kwocie 105.434,09 złotych, bez określenia miejsca płatności. Na odwrocie weksla odnotowano poręczenie T. J. oraz oświadczenia o ustąpieniu bez obliga na zlecenie AGIO Wierzytelności N. Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. z datą 10 luty 2014 rok, jak i o ustąpieniu bez obliga na zlecenie AGIO Wierzytelności PLUS Wierzytelności N. Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z datą 30 listopada 2015 roku.

Pismami z dnia 23 grudnia 2015 roku, doręczonymi pozwanym w dniu 30 grudnia 2015 roku, powód wezwał pozwanych do wykupu weksla na kwotę 105.434,09 złotych. Jako termin płatności wskazano dzień 6 stycznia 2016 roku.

Przy takich ustaleniach stanu faktycznego, w ocenie Sądu I instancji należało uchylić nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Łowiczu w dniu 29 czerwca 2016 roku w sprawie o sygn. I Nc 722/16 i oddalić powództwo. Sąd Rejonowy uznał, że powód nie był podmiotem uprawnionym, zgodnie z deklaracją wekslową, do uzupełnienia przedmiotowego weksla in blanco. Nadto pozwani w zarzutach od nakazu zapłaty zakwestionowali wysokość sumy wekslowej, a więc kwoty dochodzonej pozwem, wskazując, że nie wiadomo co się na nią składa. Sąd przyjął, że strona powodowa oparła swoje roszczenie wyłącznie na stosunku wekslowym, nie przejawiając inicjatywy przeniesienia sporu na stosunek podstawowy, co spowodowało, że powództwo z weksla musiało zostać oddalone.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód zaskarżając je w całości i zarzucając orzeczeniu:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. przez uznanie, że weksel został uzupełniony przez nieuprawniony podmiot.

b) art. 11 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące uznaniem, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy został – wbrew ogólnie panującej zasadzie – uregulowany zakaz przenoszenia weksla in blanco

1. Naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 132 § 1 k.p.c. w zw. z art. 89 § 1 k.p.c. w zw. z art. 61 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, skutkujące zwrotem pisma procesowego powoda z dnia 3 kwietnia 2017 roku wobec niedołączenia do niego dowodu doręczenia tego pisma pełnomocnikowi strony pozwanej, podczas gdy sprzeciw złożony został osobiście przez pozwanych, pismo z 3 kwietnia 2017 roku – wobec braku ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika – złożone zostało do sądu w odpisach, a informacja o ustanowieniu pełnomocnika przez pozwanych powzięta została z pisma procesowego pozwanych, otrzymanego 4 kwietnia 2017 roku, a zatem już po nadaniu przesyłki zawierającej pismo procesowe powoda do Sądu.

W konkluzji skarżący wniósł o utrzymanie w całości w mocy nakazu zapłaty z dnia 29 czerwca 2016 roku, wydanego w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygnaturze akt I Nc 722/16 oraz zwrot kosztów procesu za postępowanie przed Sądem II instancji według norm przepisanych, w tym opłaty od apelacji i kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Ewentualnie skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Łowiczu oraz pozostawienie temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja nie jest zasadna.

Analizę zasadności zarzutów stawianych przez skarżącego przedmiotowemu rozstrzygnięciu zacząć należy od naruszenia przepisów prawa procesowego. Zdaniem Sądu Odwoławczego nie podlega uwzględnieniu zarzut naruszenia prawa procesowego, a to art. 132 § 1 k.p.c. w zw. z art. 89 § 1 k.p.c. w zw. z art. 61 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zdaniem skarżącego zastosowanie wskazanych przepisów, które skutkowało zwrotem pisma procesowego powoda z dnia 3 kwietnia 2017 roku wobec niedołączenia do niego dowodu doręczenia tego pisma pełnomocnikowi strony pozwanej.

Stosownie do art. 132 § 1 k.p.c. w toku sprawy adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy oraz radca Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami. W treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą. Pisma, niezawierające powyższego oświadczenia, podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku. Zgodzić się należy ze skarżącym, że pierwsze pismo pozwanych (opatrzone brakami formalnymi uzupełnionymi przez pozwanych), tj. zarzuty pozwanych od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zostały wniesione przez pozwanych w dniu 9 września 2016 roku osobiście.

Dokonując tej czynności procesowej pozwani nie byli wówczas jeszcze reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika. Jeżeliby taki stan utrzymał się do zakończenia sprawy, pełnomocnik reprezentujący powoda przy wnoszeniu pism procesowych do sądu nie miałby obowiązku doręczenia odpisu tego pisma procesowego pełnomocnikowi drugiej strony, a następnie dołączenia do pisma procesowego oświadczenia o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie lub o nadaniu do przesyłką poleconą, gdyż nie występowałby w ogóle profesjonalny pełnomocnik po stronie pozwanej. Niemniej jednak w toku rozpoznanej sprawy profesjonalny pełnomocnik w osobie radcy prawnego wstąpił do sprawy po stronie pozwanych. Nie ma racji skarżący twierdząc, że informację o udzieleniu umocowania przez pozwanych pełnomocnikowi powziął dopiero w dniu 4 kwietnia 2017 roku, kiedy to doręczone mu zostało pismo procesowe pozwanych z dnia 30 marca 2017 roku. Jak wynika z akt sprawy profesjonalny pełnomocnik pozwanych poinformował Sąd pismem z dnia 7 października 2016 roku, które wpłynęło do Sądu Rejonowego w dniu 10 października 2017 roku, że będzie działał w charakterze pełnomocnika pozwanych. Odpis przedmiotowego pisma pełnomocnik pozwanych nadał listem poleconym również na adres pełnomocnika powoda, a stosownie potwierdzenie w tym przedmiocie dołączył do pisma z dnia 10 października 2016 roku. Pełnomocnik powoda odebrał przedmiotowe pismo w dniu 11 października 2016 roku (potwierdzenie nadania - k. 95 akt sprawy). Zatem w dniu 11 października 2016 roku pełnomocnik powoda powziął informację o tym, że pozwani są reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika. W konsekwencji od dnia 11 października 2016 roku pełnomocnik powoda przy wnoszeniu pism procesowych do Sądu był zobowiązany, zgodnie z normą art. 132 § 1 k.p.c., doręczyć odpis takiego pisma bezpośrednio pełnomocnikowi procesowemu pozwanych, a do pisma wnoszonego do Sądu dołączyć oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą. Mając na uwadze powyższe Sąd prawidłowo, zgodnie z art. 132 § 1 k.p.c. dokonał zwrotu pisma procesowego powoda dnia 6 kwietnia 2017 roku stanowiącego odpowiedź strony powodowej na zarzuty pozwanych. W momencie wnoszenia tego pisma do Sądu pełnomocnik powoda posiadał wiedzę dotyczącą tego, że druga strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, a zatem powinien doręczyć jej bezpośrednio odpis przedmiotowego pisma, a w treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieścić oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą. Zaniechanie strony powodowej w tym przedmiocie zasadnie obliżowało Sąd pierwszej instancji do zwrotu pisma procesowego powoda z dnia 6 kwietnia 2017 roku, stosownie do dyspozycji art. 132 § 1 zdanie trzecie k.p.c.

Bezzasadne są również podniesione przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa materialnego. Powód zarzucił rozstrzygnięciu naruszenie art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. przez uznanie, że weksel został uzupełniony przez nieuprawniony podmiot oraz art. 11 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące uznaniem, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy został – wbrew ogólnie panującej zasadzie – uregulowany zakaz przenoszenia weksla in blanco. Zgodnie z ustalonym stanem faktycznym, którego skarżący nie kwestionował, weksel in blanco w niniejszej sprawie stanowił zabezpieczenie zawartej przez pozwanych D. J. i K. J. z (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. umowy kredytu inwestycyjnego z dnia 23 czerwca 2009 roku na kwotę 160.000 złotych. Warunki jego wypełnienia przewidywała dołączona do weksla in blanco deklaracja wekslowa. Przedmiotowy weksel był w niniejszej sprawie przedmiotem obrotu jeszcze przed jego wypełnieniem. Pierwszy posiadacz weksla ((...) S.A.) dokonał zbycia wierzytelności zabezpieczonej wekslem in blanco w drodze przelewu na AGIO Wierzytelności N. Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.. Następnie podmiot ten dokonał ponownej cecji wierzytelności zabezpieczonej wekslem in blanco na powoda AGIO Wierzytelności PLUS Wierzytelności N. Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty.

Słusznie Sąd Rejonowy zważył, że weksel niepełny może być przedmiotem obrotu. Dopuszczalne jest puszczenie go w obieg zarówno po wypełnieniu, jak i przed wypełnieniem. Różnica pomiędzy zbyciem uzupełnionego weksla, a puszczenia w obieg niepełnego jeszcze weksla polega na odmiennej ocenie prawnej skutków takiego nabycia. Zgodnie z utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego nabycie weksla jeszcze przed jego uzupełnieniem ma skutki zwykłego przelewu, nawet jeżeli nastąpiło w drodze indosu. Zachowanie formy indosu do przeniesienia niepełnego weksla jako szczególnego sposobu przenoszenia praw wekslowych nie zmienia oceny, że do obrotu weksłami in blanco (przed jego uzupełnieniem) należy stosować przepisy Kodeksu cywilnego o przelewie – art. 509 k.c. i nast. (zob. wyr. SN z 16.4.2002 r., V CKN 1107/00, OSNC 2003, Nr 4, poz. 55; wyr. SN z 21.6.2002 r., V CKN 994/00, Legalis; wyr.

SN z 9.9.2004 r., II CK 499/03, Legalis ; wyr. SN z 21.9.2006 r., I CSK 130/06, OSN 2007, Nr 6, poz. 93 z glosą M. Królikowskiego; wyr. SN z 28.11.2007 r., V CSK 288/07, Legalis; wyr. SN z 5.2.2009 r., I CSK 297/08, OSNC-ZD 2009, Nr C, poz. 86; wyr. 16.6.2010 r., I CSK 481/09; Legalis; wyr. SN z 9.9.2010 r., I CSK 685/09, OSNC 2011, Nr 5, poz. 58). Natomiast skutki przeniesienia weksła uzupełnionego podlegają przepisom Prawa wekslowego. Artykuł 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe odnosi się do nabycia weksła in blanco dopiero po jego uzupełnieniu przez remitenta. Zatem w przypadku przeniesienia weksła in blanco po jego uzupełnieniu mamy do czynienia z ochroną dobrej wiary nabywcy weksła (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2008 roku, V CSK 71/08, L.). Zgodnie z powyższym Sąd pierwszej instancji zasadnie przyjął, że w niniejszej sprawie doszło do przeniesienia praw z weksła na podstawie umowy przelewu wierzytelności. Warunkiem dokonania przelewu wierzytelności z weksła było wydanie nabywcy – powodowi dokumentu w postaci weksła, która to czynność miała miejsce w rozpoznawanej sprawie.

Zważyć należy, że kluczową kwestią w niniejszej sprawie było rozstrzygnięcie jakie zarzuty przysługują pozwanym jako dłużnikom wekslowym, jaka jest podstawa prawna ich podniesienia i czy w świetle okoliczności rozpoznawanej sprawy są one zasadne. Jak już zostało wskazane skutki nabycia wierzytelności wekslowej należy oceniać w niniejszej sprawie stosownie do przepisów prawa cywilnego o przelewie. Stosownie do art. 513 k.c. pozwanym jako dłużnikom w niniejszej sprawie przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności – powodowi wszelkie zarzuty, które mieli przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie. Przyjmuje się, że kolejny nabywca niewypełnionego weksła nie ma więcej praw niż jego poprzednik. Nabywca powinien stosować się do treści porozumienia zawartego uprzednio z wystawcą weksła in blanco. Nabywcy nieuzupełnionego weksła in blanco nie przysługuje ochrona przewidziana w art. 17 PrWeksl, a osoby zobowiązane wekslowo (w tym poręczyciel weksła in blanco) mogą wobec niego podnosić wszelkie zarzuty, także z podstawowego stosunku zobowiązaniowego (zob. wyr. SN z 20.12.2005 r., V CK 407/05, L.). Przy nabyciu weksła in blanco przed jego uzupełnieniem nie ma również zastosowania art. 10 Prawa wekslowego, gdyż odnosi się on jedynie do sytuacji nabycia weksła in blanco po jego uzupełnieniu, w drodze indosu. Artykuł 10 prawa wekslowego przewiduje ograniczenie dłużnika wekslowego w prawie podnoszenia przez niego zarzutów uzupełnienia weksła przez posiadacza niezgodnie z zawartym porozumieniem. Wynikające z art. 10 Prawa wekslowego ograniczenie możliwości powołania się na niezgodność wypełnienia weksła z upoważnieniem zachodzi tylko w stosunku do osoby trzeciej, która uzyskała posiadanie weksła w drodze indosu (wyr. SN z 16.6.2010 r., I CSK 481/09, L.). Mając na uwadze powyższe nie jest zasadny stawiany przez skarżącego zarzut naruszenia art. 10 Prawa wekslowego, gdyż artykuł ten nie znajduje zastosowania w ustalonym przez Sąd stanie faktycznym, z uwagi na to, że powód nabył jeszcze nieuzupełniony weksel in blanco, który uzupełnił dopiero po jego nabyciu. Niemniej jednak jak wynika z powyższych rozważań pozwani byli uprawnieni do podniesienia zarzutów z podstawowego stosunku zobowiązaniowego, tj. umowy kredytu inwestycyjnego z dnia 23 czerwca 2009 roku łączącej ich z pierwszym posiadaczem weksła in blanco, stanowiącym zabezpieczenie tej umowy. Pozwani takie zarzuty w niniejszej sprawie podnieśli, bowiem zarzucili oni wypełnienie przez powoda weksła niezgodnie z zawartym porozumieniem w postaci deklaracji wekslowej.

Skarżący w apelacji, stawiając zapadłemu rozstrzygnięciu zarzut naruszenia art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. kwestionuje uznanie przez Sąd Rejonowy, że powód nie był uprawniony do uzupełnienia nabytego w drodze przelewu weksła in blanco, na podstawie, którego dochodzone jest przedmiotowe roszczenie. W zarzutach od nakazu zapłaty pozwani podnieśli wypełnienie weksła niezgodnie z deklaracją wekslową. Jak już zostało wskazano w przypadku zbycia niewypełnionego weksła pozwany może przeciwstawiać przeciwko nabywcy wszelkie zarzuty jakie przysługiwały mu przeciwko pierwotnemu posiadaczowi. Może zatem podnosić zarówno zarzuty obiektywne, jak i zarzuty subiektywne, a zatem wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem. Nabywca niewypełnionego weksła in blanco nie ma więcej praw niż jego poprzednik co oznacza, że powinien stosować się do treści porozumienia zawartego z wystawcą. Podniesione przez pozwaną zarzuty wypełnienia przez powoda weksła in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem - przez osobę nieuprawnioną - było zatem w świetle okoliczności niniejszej sprawy dopuszczalne. Sąd Rejonowy uznał za zasadny podniesiony przez pozwaną zarzut wypełnienia weksła przez powoda niezgodnie z deklaracją wekslową. Sąd ten zważył, że powód nie był, stosownie do zawartej deklaracji wekslowej, uprawniony do uzupełnienia weksła in blanco.

Sąd odwoławczy podziela zapatrywania prawne wyrażone w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia dotyczącego tego, że powód nie był uprawniony do uzupełnienia nabytego weksla in blanco, co spowodowało wypełnienie weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem (deklaracją wekslową). Skarżący na poparcie zarzutu naruszenia art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. przytoczył treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2006 roku w sprawie I CSK 130/06, w którym Sąd zważył, że weksel in blanco wraz z uprawnieniem do uzupełnienia można przenieść w drodze przelewu, chyba że co innego wynika z treści upoważnienia do uzupełnienia. Sytuacje, w których składający podpis na wekslu in blanco imiennie upoważnia odbiorcę tego weksla do uzupełnienia, są sytuacjami typowymi i w odniesieniu do nich przyjmuje się, że odbiorca weksla in blanco imiennie określony w upoważnieniu do uzupełnienia może przenieść weksel in blanco wraz z uprawnieniem do uzupełnienia w drodze przelewu, chyba że co innego wynika z treści upoważnienia do uzupełnienia. W wyroku z dnia 8 maja 1997 roku II CKN 158/97 Sąd Najwyższy zważył, że wypełnienie weksla podpisanego in blanco może być tylko wówczas uważane za niezgodne z wolą dłużnika, jeżeli sprzeciwia się ono wyraźnie oświadczonej wobec wierzyciela wekslowego woli dłużnika. Z przytoczonych judykatów nie wynika jednak, że upoważnienie do uzupełnienia weksla przechodzi niejako „automatycznie”, w każdej sytuacji na nabywcę weksla in blanco. O tym czy nabywca weksla jest upoważniony do jego uzupełnienia decyduje treść porozumienia wekslowego (deklaracji wekslowej). Z kolei deklaracja wekslowa podlega dyrektywom wykładni sformułowanym w art. 65 k.c. Na gruncie obowiązującego porządku prawnego brak jest zakazu przenoszenia weksla in blanco. Zasadniczo jednak podpisanie i wręczenie takiego weksla opiera się na zaufaniu do odbiorcy i z reguły weksel in blanco nie jest przeznaczony do obrotu, a jeżeli do obrotu go wprowadzono, nie ma racji po temu, by obrót taki ułatwiać. Dlatego uważa się (zarówno w doktrynie prawa okresu przedwojennego, jak i współcześnie), że dłużnik zasługuje na silniejszą ochronę prawną, wyrażającą się w postulacie wykładni porozumienia wekslowego na jego korzyść. Choć reguła ta nie wyprzedza użycia ogólnych zasad interpretacyjnych, to w wypadku wątpliwości może mieć pewne znaczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2004 roku, II CK 499/03, L.).

W niniejszej sprawie pozwani wystawili na rzecz pierwotnego wierzyciela weksel in blanco celem zabezpieczenia roszczenia z zawartej z nim umowy, na wypadek jej niewykonania. Wysokość ewentualnego (przyszłego) zobowiązania nie była znana, co uzasadniało wystawienie i wręczenie weksla in blanco. Sporządzone również zostało w formie pisemnej porozumienie między stronami, które przybrało postać deklaracji wekslowej, określające warunki wypełnienia wystawionego weksla in blanco. W punkcie drugim tego porozumienia strony określiły wyraźnie, że uprawnionym do wypełnienia weksla jest (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanych wobec tego podmiotu. Pozwani podpisując treść deklaracji wekslowej zaakceptowali, że uprawnionym do uzupełnienia weksla in blanco jest wyraźnie i jednoznacznie wskazany w niej podmiot, a więc pierwszy posiadacz weksla. Brak jest zatem okoliczności, które przy wykładni przedmiotowej deklaracji wekslowej, przemawiałyby za przyjęciem poglądu, że pozwani upoważnili do uzupełnienia weksla in blanco również inne podmioty (kolejnych posiadaczy weksla). Wyraźne wskazanie w treści deklaracji wekslowej konkretnego podmiotu upoważnionego do uzupełnienia weksla in blanco prowadzi natomiast do wykładni odmiennej, którą słusznie przyjął Sąd Rejonowy, że powód, jako kolejny posiadacz weksla nie był uprawniony do jego wypełnienia. Nie można oceniać treści deklaracji wekslowej w ten sposób, aby przyjmując, że skoro wierzytelność z weksla in blanco jest z założenia przenoszalna, to dyrektywy woli zawarte w art. 65 § 1 k.c. "nakazują przyjąć", że uprawnionym do wypełnienia weksla był każdy, a nie tylko jego pierwszy posiadacz. Taka ocena jest nadmiernie uproszczona. Obowiązkiwanie pewnej ogólnej zasady w obrocie nie sprzeciwia się odmiennemu umownemu ułożeniu danego stosunku. Przenoszenie weksla in blanco jest dopuszczalne z zasady, to bynajmniej nie jest zasadą, że weksle takie są przez strony przewidziane do obrotu; gwarancyjny charakter weksla, pozostającego w ścisłym związku ze stosunkiem podstawowym łączącym strony, i z towarzyszącym temu elementem zaufania, nie daje podstawy do przyjęcia, że przenoszalność weksla in blanco ("z założenia") nakazuje przyjęcie, że uprawnionym do wypełnienia weksla ma być każdy jego posiadacz. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2004 roku, II CK 499/03, L.).

W świetle powyższego Sąd odwoławczy uznał stawiany przez skarżącego zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. za niezasadny. Sąd odwoławczy dostrzega odmienną poglądów, zarówno w orzecznictwie jak i doktrynie co

do ustalenia czy na nabywcę weksla in blanco przechodzi również upoważnienie do jego uzupełnienia. Niemniej jednak skarżącemu należy wskazać, że pozwani w zarzutach od nakazu zapłaty podnieśli zarzut wypełnienia przez powoda weksla niezgodnie z deklaracją wekslową również w tej postaci, iż zakwestionowali oni wysokość sumy wekslowej dochodzonej przez powoda pozwem, wskazali, że nie wiadomo co składa się na dochodzoną kwotę. Pozwani podnieśli również zarzut braku istnienia wierzytelności wekslowej oraz braku udowodnienia wysokości dochodzonego roszczenia co do zasady, jak i co do wysokości. Zarzuty te Sąd Rejonowy słusznie uznał za w pełni zasadne i w konsekwencji uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 29 czerwca 2016 roku i oddalił powództwo. Wskazać należy, że pozwani podnosząc zarzuty ze stosunku podstawowego w zarzutach od nakazu zapłaty przenieśli spór ze stosunku wekslowego, na stosunek podstawowy, który ten weksel zabezpiecza. Podniesienie przez dłużnika zarzutów wynikających ze stosunku podstawowego łączącego strony zmusza wierzyciela – w celu ich zwalczania, do powoływania się na okoliczności faktyczne dotyczące tego stosunku oraz na przepisy prawne normujące ten stosunek. W ten sposób spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego, na którym oparty był pozew wniesiony w postępowaniu nakazowym, przenosi się na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Ten ostatni stosunek rozstrzyga bowiem o tym, czy i w jakim zakresie istnienie po stronie dłużnika zobowiązanie wekslowe zaciągnięte wobec wierzyciela w celu zabezpieczenia wierzytelności wekslowej. Trafnie przyjął Sąd Rejonowy, iż w procesie wekslowym ciężar dowodu rozkłada się odmiennie niż w typowym procesie cywilnym. Wierzyciel dochodząc roszczenia w pozwie nakazowym od dłużnika wekslowego, nie musi uzasadniać ani faktu powstania zobowiązania wekslowego, ani istnienia długu, ponieważ abstrakcyjność zobowiązania wekslowego sprawia, że sam fakt posiadania weksla dowodzi, że zawarta w nim wierzytelność istnieje. To bowiem zobowiązanego w weksla obarcza ciężar dowodu, że roszczenie posiadacza weksla w całości lub części nie istnieje.

W niniejszej sprawie powód w pozwie oparł swoje roszczenie wyłącznie na stosunku wekslowym, nie przenosząc sporu na stosunek podstawowy, który weksel zabezpiecza. Spór został przeniesiony na stosunek podstawowy w momencie złożenia przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty. Pozwani podnieśli bowiem zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem. Zakwestionowali wysokość sumy wekslowej dochodzonej pozwem. Słusznie Sąd Rejonowy przyjął, iż sytuacji w której pozwani podnoszą wobec posiadacza weksla zarzuty ze stosunku podstawowego, to na stronie powodowej spoczywa obowiązek takiego sprecyzowania podstaw dochodzonego roszczenia, aby dłużnicy wekslowi mieli realną możliwość podjęcia obrony swoich praw. W przypadku zakwestionowania prawidłowości uzupełnienia weksla in blanco, wierzyciel ma obowiązek wskazać z jakiego tytułu domaga się zapłaty oraz przedstawić stosowne wyliczenie. Wierzyciel nie może zasłaniać się wobec dłużnika abstrakcyjnością zobowiązania wekslowego, gdy pozwany twierdzi, że zobowiązanie ze stosunku podstawowego nie powstało (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 9 marca 2011 roku, I ACa 122/11, LEX 898634). W konsekwencji powód po wniesieniu przez pozwanych zarzutów od nakazu zapłaty był zobowiązany przedstawić szczegółowe wyliczenie obrazujące co składa się na kwotę dochodzoną pozwem. Powód zaniechał jednak ciężarowi dowodowemu w tym zakresie i poprzestał jedynie na wskazaniu kwoty zadłużenia, bez szczegółowego przedstawiania co się na nią składa i w jaki sposób została wyliczona. W sytuacji, w której pozwani dokonali przeniesienia sporu ze stosunku wekslowego na stosunek podstawowy, który ten weksel zabezpiecza, na stronie powodowej spoczywał obowiązek odwołania się do stosunku podstawowego i w okolicznościach rozpoznawanej sprawy przedstawienia szczegółowego wyliczenia co składa się na kwotę dochodzoną pozwem. Zasadnie Sąd pierwszej instancji przyjął, że zaniechanie strony powodowej w tym przedmiocie uniemożliwia weryfikację zasadności pozwu, a pozwany podjęcie obrony swoich praw. Jak już wskazano we wcześniejszej części uzasadnienia Sąd Rejonowy dokonał prawidłowego, zgodnego z art. 130 § 2 k.p.c. zwrotu pisma procesowego powoda z dnia 6 kwietnia 2017 roku. Pismo to zostało zwrócone, a więc nie wywołało żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma do Sądu, co implikowało pominięcie przez Sąd Rejonowy zawartych w nim dowodów i twierdzeń strony powodowej. Z powyższych względów wskazane pismo procesowe powoda wraz z dołączonymi do niego dowodami nie mogło zostać uznane za takie, w którym powód odwołuje się do stosunku podstawowego łączącego strony i przedstawia dokładne wyliczenie kwoty dochodzonej pozwem. Z powyższych względów Sąd zasadnie uchylił przedmiotowy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym i oddalił powództwo.

Nie jest zasadny stawiany przez skarżącego zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 11 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd nie uznał, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy został uregulowany zakaz przenoszenia weksła in blanco. Zgodnie z art. 11 każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie. Powyższy przepis traktuje zatem o przenoszeniu praw z weksła w drodze indosu. Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że w niniejszej sprawie, z uwagi na nabycie przez powoda niewypełnionego jeszcze weksła in blanco, do skutków nabycia należy stosować przepisy prawa cywilnego o przelewie, a nie przepisy prawa wekslowego o nabyciu weksła przez indos. Sąd Rejonowy w rozważaniach prawnych nie wskazał, że istnienie zakaz przenoszenia praw z weksła, lecz poprawnie zważył, że to okoliczności konkretnej sprawy i treść porozumienia wekslowego decydują o tym, czy kolejny posiadacz weksła in blanco posiada upoważnienie do jego uzupełnienia

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego powoda w postępowaniu apelacyjnym została ustalona na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).